

לא. בדורות האחרונים תיקנו כמה מגדולי הפוסקים שטר היתר עיסקא כללי. תוכנו של שטר זה הוא שהחותם מתחייב שכל הלוואותיו ועסקיו יהיו על צד היתר עיסקא ובכך מכשיר הוא את כל עסקיו הכלכליים שיש בהם חשש רבית. אך דעת רוב הפוסקים היא שהיתר זה מועיל רק כאשר שני הצדדים השותפים לעיסקא/הלוואה חתומים על שטר כזה. שהרי תנאו של צד אחד אינו יכול לחייב את הצד השני ללא ידיעתו⁴².

ועל-פי דברי אדמו"ר הזקן ואדמו"ר הצמח צדק אין להתיר לקיחת ריווח על-פי היתר עיסקא כאשר האדם אינו יודע שגדר נתינת/קבלת הכסף הוא על צד עיסקא, כנ"ל סעיף א ובהערות שם.

לב. למרות זאת, יש מעלה גדולה בחתימה על שטר היתר עיסקא הכללי, כיוון שעל-ידי כך מציל האדם עצמו (לפי הדעות הנ"ל) מאיסורי רבית השכיחים מאוד ולפעמים האדם כלל אינו מודע להם.

בנוסף לכך, בשטרות היתר עיסקא הכלליים בימינו הוכנסו סעיפים רבים המועילים עבור מקרים שונים שבהם הנוסח הרגיל אינו מועיל.

41. שוע"ר סעיף לט. ודלא כמ"ש בחוות דעת סימן קסו סק"א.

42. ראה ברית יהודה פרק מ ס"י.

לכן ראוי לכל אדם לחתום על שטר זה; אך בנוסף לכך, בכל הלוואה/עסקא שמבצע ויודע שיש בה חשש רבית - יעשה שטר היתר עסקא פרטי עבור עסקא זו ויוסיף בו סעיף האומר שתוכן שטר היתר עסקא הכללי שחתם עליו והמעלות שבו, יחולו גם בשטר פרטי זה, ושטר האחד לא יבטל המעלות שיש בשטר השני.

באופן זה ירוויח את כל המעלות: גם יציל עצמו לדעת כמה פוסקים מחשש איסור מבעיות שכלל אינו יודע על קיומן; גם יחולו על כל עסקיו המעלות השונות שבשטר הכללי; וגם יבצע כל הלוואה/עסקא בפרט על-פי הסכמה מפורטת, מפורשת וכתובה של שני הצדדים לתוכנו של ההיתר.

לג. בעל חנות/עסק המבצע עסקאות באשראי ותשלומים, ובדרך כלל במציאות של ימינו מצוי בזה בעיות שונות של איסור רבית - יתלה שטר היתר עסקא כללי החתום על ידו בחנות או במשרד; ובנוסף לכך - בכל חשבונית, קבלה, חוזה פרטי, הזמנה, שיש בהם חשש רבית יכתוב מפורש שהעסקא נעשית בכפוף להיתר עסקא הכללי של המוכר/הקונה התלוי במשרדו.